

T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANLIĞI

VDK DENETİM POLİTİKALARI SAHTE BELGE İLE MÜCADELEDE YENİ DÖNEM

Muhsin ATCI
VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANI

İSTANBUL-2025/EKİM

İçerik

I. Durum Tespiti

- ✓ Türkiye’de vergi ahlakı
- ✓ Kayıt dışı ekonomi ve vergi gelirleri/GSYİH oranları
- ✓ Sahte belge düzenleme ve kullanma sorunu

II. Çözüm Stratejileri

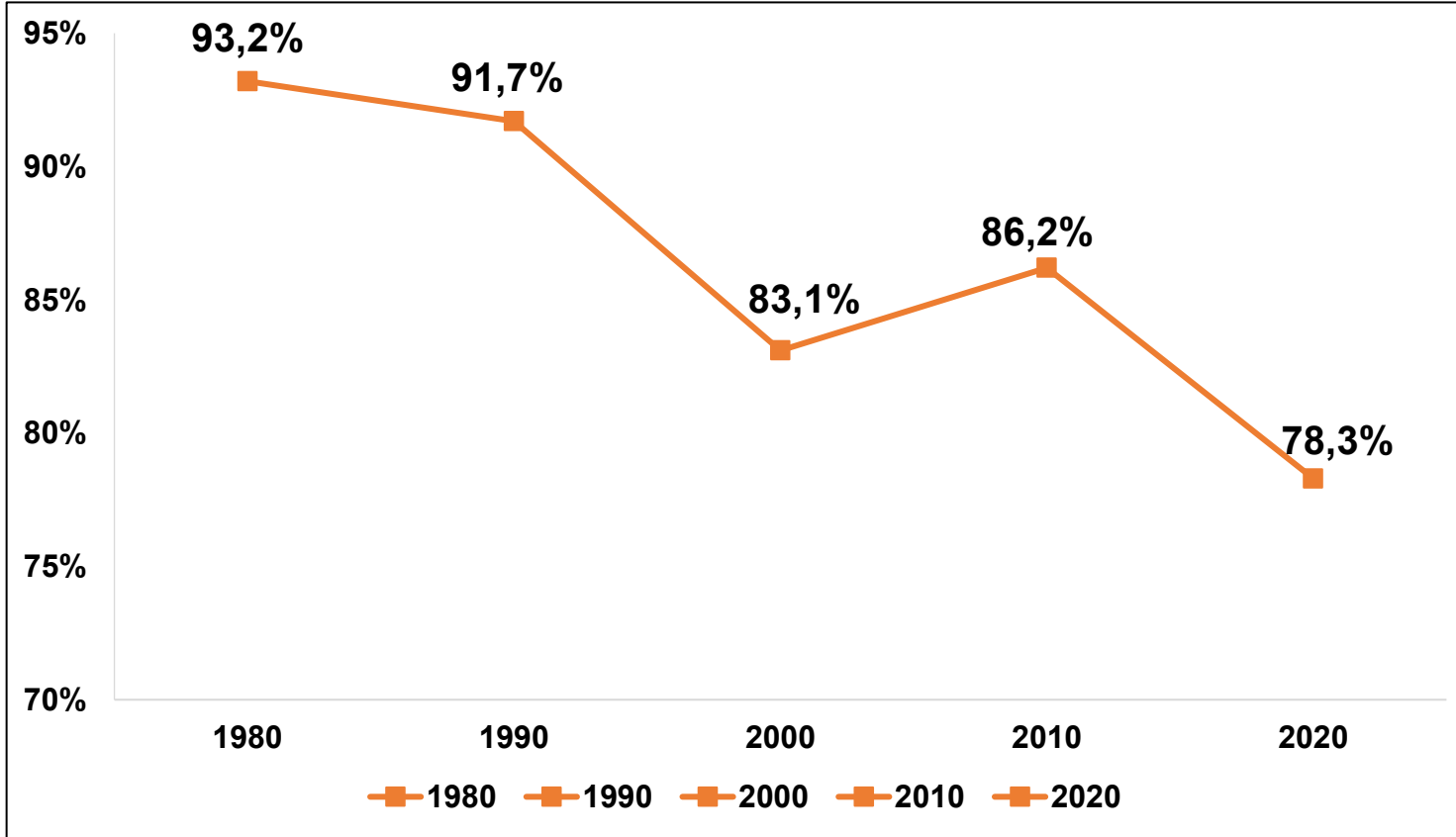
- ✓ Denetim politikalarının kaynağı: Gönüllü uyum piramidi
- ✓ Sahte belge ile mücadelede yeni dönem

III. Aksiyonlar

- ✓ Denetim faaliyetlerinde kullanılan araçlar
- ✓ Sahte belge ile mücadele adımları

Türkiye’de Vergi Ahlakı (1980-2020)

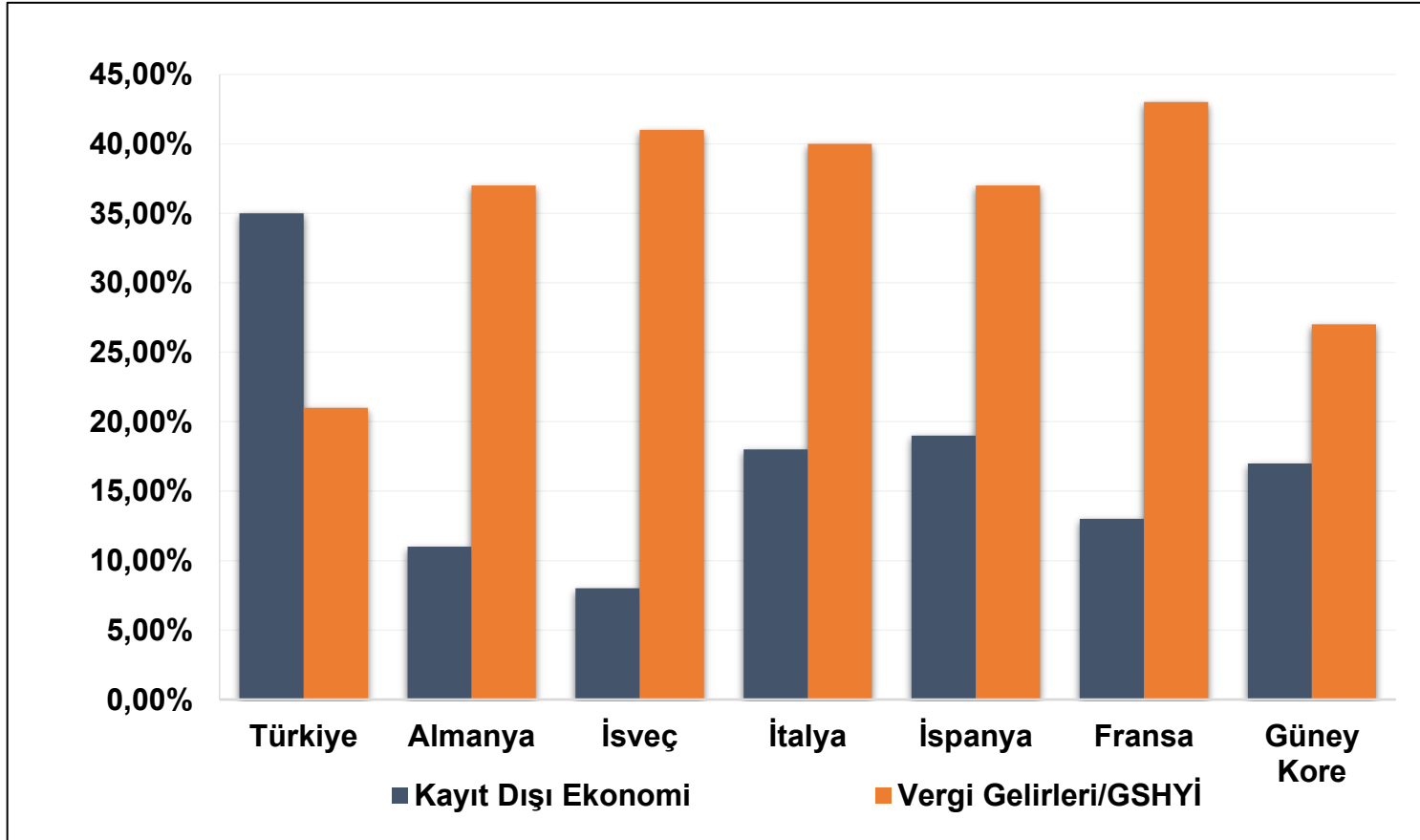

Dünya Değerler Araştırması Verileri (Yaklaşık)

- Türkiye’de 1980 yılında vergi kaçırmayı her zaman yanlış bulanların oranı %93,2 iken 2020 yılı itibarıyla bu oran **%78,3’e gerilemiştir**.
- Son 40 yılda vergi ahlakı düzeyinde yaklaşık **%15’lik bir düşüş** yaşanmıştır. Bu, toplumun vergi ödeme konusundaki içsel motivasyonunun zayıfladığını göstermektedir.
- Özellikle genç nesillerde vergi kaçırmanın “bazen kabul edilebilir” olduğu yönündeki tutum artış göstermiş olup bu da vergi uyumunda uzun vadeli riskler oluşturmaktadır.

Kayıt Dışı Ekonomi ve Vergi Gelirleri/GSYİH Oranları

- Türkiye’de kayıt dışı ekonomi oranının yaklaşık **%30-35** seviyelerinde olduğu tahmin edilmektedir. Seçili ülkeler arasında en yüksek seviyededir.
- Türkiye’de vergi gelirlerinin GSYİH’a oranı ise **%16,8** seviyelerindedir. OECD ülkelerinin ortalaması ise yaklaşık **%34**’tür.

Sahte Belge Düzenleme ve Kullanma Sorunu

1

Kronik bir vaka haline gelmesi

Mali kanser durumu

2

Ekonomik güvenliğe tehdit oluşturmaları

Piyasa işleyişini bozması ve kamuyu zarara uğratması

3

Dijital dönüşüme rağmen yüksek seyir

Kayıt dışı ekonominin en önemli besleyicisi olması

4

Organize suç örgütlerinin en önemli aracı

Kara para aklama

5

Tabela şirket artışları

Gerçek faillerin tespiti

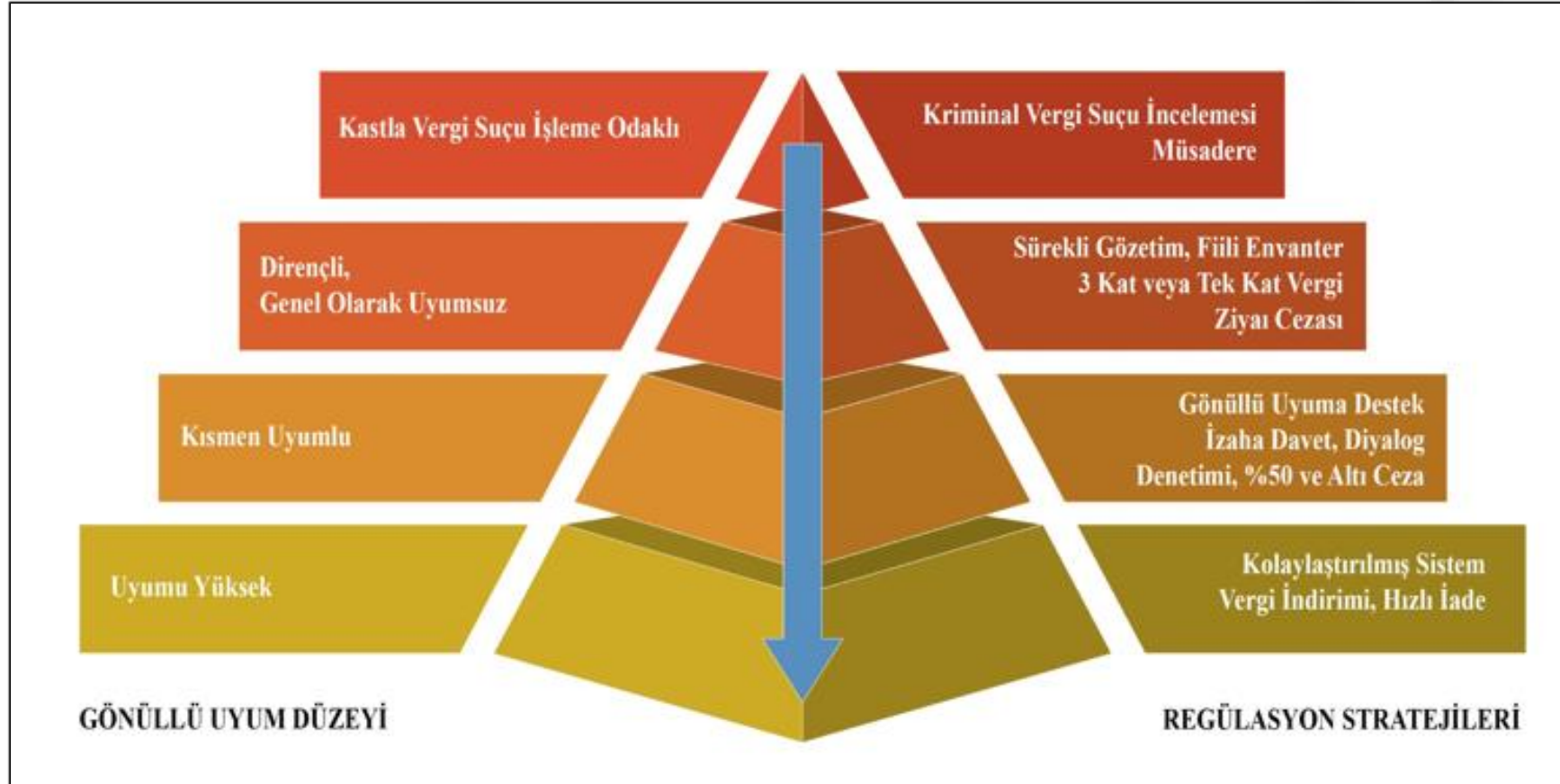
6

Haksız rekabet

Dürüst mükelleflerin sahte belge kaynaklı mağduriyeti

Denetim Politikalarının Kaynağı : Gönüllü Uyum Piramidi

Denetim Politikaları

1

Kayıt dışı ekonomiyle mücadele, haksız rekabetin önlenmesi ve gönüllü uyumun artırılması

2

«Ölü At Teorisi» ve Mükellef davranışlarının anlaşılması; farklı uyum seviyelerine göre farklı denetim teknikleri ve müeyyideler uygulanması

3

Denetim faaliyetlerinin etkin şekilde planlanması ve araçların çeşitlendirilmesi; vergi incelemesi, izaha davet, teftiş (beyanname revizyonu), gözetim ve uyum programları

4

Dışsalılık etkisi; temas edilen mükellef sayısının artırılması, ilgili sektörlerin regüle edilmesi

5

Sektörel saha denetimleri ve sürekli gözetim

6

Denetim gücünün veriye dayalı konumlandırılması; sektörlere özgü risk masaları ve yerel analiz birimleri

7

İllerin ekonomik yapısının ve sektör yoğunluğunun analizi; her mükellef veya konu yerine sistem içerisinde uyumsuzluk veren mükelleflerin tespiti

8

Davranışsal yaklaşım politikaları; denetime tabi tutulan mükelleflerdeki davranış değişikliklerinin izlenmesi

9

Rehberlik; riskli durumların erkenden haberdar edilmesi ve gönüllü uyum seviyesinin artırılması

10

Dijital dönüşüm; elektronik uygulamalar geliştirilmesi ve kapasite artışının sağlanması

«Kadife eldiven içinde demir yumruk»

Sahte Belge Kullanmanın Başlıca Nedenleri

1

Vergi matrahlarını aşındırmak, emanet edilen KDV yi hazineden kaçırmak, haksız iade almak

2

Haksız para çıkışlarına/girişlerine zemin sağlama, kara para aklamak

3

Stok dengesini sağlamak, kayıt dışı alışları giydirmek, bilanço makyajlamak

4

Kayıtdışı maliyet, giderler ve ödemeleri kayıt altına almak

5

Bilmeden sahte belge kullanma durumları

«Her talep kendi arzını yaratır.»

Denetim Politikaları-II /Sahte Belge ile Mücadele

1

Arz ve talep edenler ile aracılar kapsamında üçlü değerlendirmeye tabi tutulması, kök neden analizi

2

Suç soruşturması; klasik vergi incelemesi yetkilerinin ötesine geçilmesi ve koruma tedbirlerine başvurulması

3

Kuruluş gözetimli analiz; ilk mükellefiyet tesisinden itibaren tüm alış-satış işlemlerinin anlık takibi, fiili tespit ve bilgi isteme

4

Kısmen veya tamamen sahte belge düzenleme ayrımının yapılması; vergi tekniği raporlarının kalitesi ve gerçekten mal alan mükelleflerin korunması

5

Rapor otomasyon; Vergi Usul Kanunu madde 160/a kapsamındaki faal olmayan, defter-belge ibraz etmeyen mükelleflerin iş süreçlerinin -21- günde tamamlanması

6

Sahte belge kullanma maliyetinin artırılması; talep zincirinin kesilerek üretime son verilmesi

7

18.04.2025 tarihli Genelge

Sahte belge kullanma kriterlerinin belirlenmesi; kast unsurunun ortaya konularak «bilerek» ayrımının yapılması ve vergi suçu kapsamında işlem tesis edilmesi

8

Teminat ve ihtiyati haciz; kamu alacağının tahsilini riske atan belli kriterlere sahip mükelleflerden teminat istenmesi

9

Suçtan elde edilen gelirlerin aklanması; banka hesap hareketlerinin detaylı kontrolü ve MASAK bildirimi

10

Sahte belge organizasyonlarını yöneten ve kontrol eden aracılardan analizi; mali müşavirler haritası

Sahte Belge ile Mücadele Adımları

«Devlet tuzak kurmaz; müeyyide olmadan ahlak oluşmaz.»

Sahte Belge ile Mücadele Adımları

Vergi Kaçakçılığı Soruşturması (Taslak Vergi Usul Kanunu Md. 140/A)

Uygulanması Önerilen Koruyucu Önlemler

- Akredite tedarikçi listesi oluşturulmalı
- Birimler arası çapraz kontrol sağlanmalı (satın alma, muhasebe, depo vb.)
- İç denetim birimi kurularak prosedürler üzerinden örnekleme denetimleri yapılmalı
- Tedarikçiyle yazılı mutabakatlar alınmalı
- Tüm personel sahte belge riski hakkında eğitilmeli
- Satın alma prosedürleri yazılı hale getirilmeli
- Piyasa dışı düşük fiyatlara karşı dikkatli olunmalı
- Üretici veya ithalatçıdan doğrudan temin tercih edilmeli
- Tedarikçinin vergi geçmişi ve sektörel itibarı araştırılmalı
- İrsaliye, taşıma belgesi, PTS/GPS kayıtları saklanmalı
- Tartı fişi, kalite tutanakları, depo giriş belgeleri arşivlenmeli
- Faturayı kesen ile mal/hizmet sağlayan aynı mı kontrol edilmeli
- Fatura teyidi yapılmadan ödeme başlatılmamalı
- Tedarikçi yerinde ziyaret edilerek kontrol sağlanmalı
- Riskli sektörlerde sıkı kontrol ve iç denetim uygulanmalı
- Yeni tedarikçilerin geçmiş faaliyetleri sorgulanmalı
- Ödemeler doğrudan satıcının banka hesabına yapılmalı
- Hamiline çek/nakit gibi yöntemlerden kaçınılmalı

T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Vatandaşa, hazineye karşı mükellefiyetinin en mühim vazifesi olduğunu anlatmak için yorulmamak lazımdır.

Teşekkür Ederim.

İSTANBUL-2025/EKİM